

Katarina Petrović

CENZURA U MEDIJIMA

Sažetak. Primarna svrha novinarstva je da pruže građanima informacije, koje su im neophodne da bi bili slobodni i da bi učestvovali u upravljanju. Mediji imaju ulogu "psa čuvara" da nadziru ne samo vladu, već sve moćne institucije u društvu. Međutim, dešava se da neko zloupotrebi svoj položaj i da sprovodi cenzuru u medijima. Takva je situacija u Severnoj Koreji, gde su mediji u potpunosti pod kontrolom države. Međutim čak i u demokratskim državama, kao što je Amerika, dešavaju se primeri cenzure. Teoretičari smatraju da je delimična cenzura najbolji kompromis, jer nikad nije potrebno objaviti sve informacije, već samo one koje su potrebne građanima da bi bili slobodni i da bi učestvovali u upravljanju.

Ključne reči: *mediji, cenzura, Srbija, Snouden, Era slobode*

Uvod

Cenzura je institucionalni mehanizam zabrane javno upotrebljene pisane i izgovorene reči. Potiče od latinske reči *censura* u značenju ocenjivanje, kritičko ispitivanje (Vujaklija 1980: 1028). Cenzuru može da vrši državna vlast, političke partije, vojni organi, privatna lica, a nekad i crkva, odnosno verska institucija. Cenzura može da bude vršena doslovno, kada postoji telo koje dozvoljava, ograničava ili zabranjuje objavljivanje informacija.

Drugi oblik cenzure je kada se u medijima postavi poverljivo lice koje određuje protok informacija, a treći oblik cenzure je kada se zakonskim normama određuje šta se sme, a šta se ne sme objaviti (Nikolić 2010). Kako bi mogao da se shvati pojam cenzure u medijima, mora prvo da se objasni šta su informacije i koliki je njihov značaj. Informacija je svaka poruka, koja ima tendenciju da objasni ili pruži neutralno i tačno obaveštenje o nekome

ili nečemu (Tadić 2005). Informacije su izuzetno značajne, jer su ljudima neophodne da bi bili slobodni i da bi učestvovali u upravljanju. To je primarna svrha novinarstva.

Kako je Jen Jing Čen nezaboravno rekao:

„Želim da dam glas ljudima kojima je potreban... ljudima koji nemaju moć“. Cenzura narušava ulogu „psa čuvara“ novinara i ugrožava objektivno novinarsko izveštavanje, koje predstavlja društveno odgovoran zadatak. „Psi čuvari“ ne nadziru samo vladu, već sve moćne institucije. A sloboda štampe spada među najznačajnija moralna prava slobodnih ljudi.

(Žaket 2007: 183).

Sloboda štampe predstavlja slobodu govora i slobodu izražavanja, a to je jedan od najvažnijih temelja same demokratije i suštinski je važna za napredak i razvoj svakog pojedinca u društvu i društva u celini. Nikad ne smemo da zaboravimo funkciju vesti u životu ljudi.

Cenzura se tokom istorije javljala u svim vladajućim strukturama u društvu. Bilo je i u ustavnoj monarhiji, apsolutizmu, diktaturi, socijalizmu, komunizmu, fašizmu, nacizmu... Od starog Rima (kada je jedan od dvojice sudija vodio nadzor nad javnim mnjenjem), preko srednjeg veka (kada cenzura nije obuhvatala samo štampu, već i književnost, umetnost, nauku), cenzura je postojala u raznim oblicima i u nekima od njih se održala i danas. Glavna teza od koje polazim jeste da je cenzura u medijima potrebna, a u nekim slučajevima čak i neophodna. Međutim, ti slučajevi kada je cenzura neophodna, moraju da budu u izuzetnim okolnostima, kada postoje viši moralni razlozi i, što je najvažnije, u takvim slučajevima cenzura mora da bude kratkotrajna, i nakon toga treba postepeno da se ukine i povrati prvobitna sloboda medija. Takva vrsta cenzure se najčešće javlja u ratu. Cilj rada je da se otkrije da li cenzura treba da postoji u medijima, pod kojim okolnostima i u kojoj meri.

1. Oblici cenzure

Najčešće vrste cenzure su preventivna i suspenzivna. Preventivna cenzura podrazumeva pregledanje štampanog materijala pre objavljivanja, a suspenzivna reagovanje cenzora i tuženje autora nakon što je tekst objavljen.³⁵ Razlozi koji se najčešće navode za cenzuru su bezbednost države, narušavanje javnog reda i mira, nepristojni i pornografski sadržaji, širenje nacionalne i rasne diskriminacije itd. Cenzuru takođe predstavlja svaki postupak koji guši slobodno otkrivanje i širenje informacija. Cenzura u takvom smislu može da bude dobrovoljna (unutrašnja) i nedobrovoljna (spoljašnja) (Žaket 2007). Dobrovoljna cenzura je autocenzura, koja se odražava kroz tri samoregulatorna mehanizma: kodeks postupanja, medijski ombudsman (predstavnik čitalaca) i novinski saveti.

Sama reč kodeks predstavlja skup pravila u novinarstvu i može da bude profesionalni i institucionalni. Profesionalni kodeksi predstavljaju dobrovoljno iznošenje principa, imaju ga sva novinarska udruženja širom sveta, a kod nas je to novinarsko udruženje NUNS (Novinarsko udruženje novinara Srbije) i UNS (Udruženje novinara Srbije).

Institucionalni kodeksi su posebni pravilnici koji su drugačiji kod svake medijske institucije, za razliku od profesionalnih, oni su obavezujući i bilo kakvo kršenje tih kodeksa se kažnjava nekim sankcijama i neretko otkazom. Medijski ombudsman je posrednik između čitalaca i urednika, koji podiže etičku svest kod novinara, dok novinski saveti predstavljaju vrstu „nadzornika“ sa zadatkom da razvijaju dijalog između medija i publike (Dej 2008).

Cenzura može da odjekuje unutar nas, da se naseli u našem ja, da nas uhodi, kao privatni sekretar koji nas stalno podseća da ne smemo otići predaleko (Orvel

³⁵ Takva je bila praksa Zakona o javnom informisanju iz 1998. godine.

1984). Novinari se svakodnevno nalaze pod pritiskom da li da objave neke informacije ili ne. Sa jedne strane stoji obaveza novinara da objavljuje sve informacije, zato što javnost ima pravo da zna, dok sa druge strane stoji činjenica da novinar takođe treba da vrši selekciju informacija i u skladu sa zakonom, novinarskom etikom i svojom savešću može da određuje koje informacije treba, a koje ne treba da objavi.³⁶ Različita društva su na različite načine pristupila problemu ograničavanja slobodnog širenja informacija. Jedno od takvih rešenja je uvođenje cenzure. Međutim, stalno pitanje mnogih teoretičara je da li je i kada je uvođenje cenzure moralno opravdano.

Kada dođe do sukoba između različitih moralnih odgovornosti, novinar se nalazi na raskršću puteva i mora sam da odluči po sopstvenoj savesti da li da postupi kao novinar i objavi informacije, ili kao građanin i suzdrži se od njihovog objavljivanja. Sukobi ovakve vrste rešavaju se kompromisom. Delimična i ograničena cenzura je jedan od takvih kompromisa u kojima se uskraćuju izvesne slobode da bi se zaštitile druge značajne vrednosti koje bi inače bile žrtvovane.

Postoje tri principa za kontrolu cenzure: moralno opravdanje slobode štampe, moralna obaveza novinara da objavljuje sve informacije koje bi mogle biti relevantne za njihove čitaoce i koja ponekad može biti nadvladana nekom drugom moralnom obavezom, i principijelne razlike između moralno opravdane i moralno neopravdane cenzure (Žaket 2007).³⁷

³⁶ Samo zato što su neke informacije dostupne, ne znači da treba da se objave. Naravno, sve zavisi od slučaja do slučaja, ali objavljivanje informacija u novinama kako se pravi tempirana bomba ili odavanje vojnih informacija o ratu koji je u toku su jasna čak i laiku da zakonski nisu dozvoljena ni moralno opravdana.

³⁷ Gde god postoji cenzura, postoje uvek i metodi prisile od suptilnih do brutalnih, setimo se samo nacističke Nemačke, Staljinovog Sovjetskog Saveza i današnje Severne Koreje.

2. Cenzura u SAD-u

2.1. Dokumenti iz Pentagona

Dokumenta označena kao poverljiva, koja se odnose na nacionalnu bezbednost i vitalne interese društva, ne treba da budu objavljeni ako na bilo koji način mogu da ugroze odbranu države (Žaket 2007). Odličan primer su „Papiri iz Pentagona“. Sjedinjene Američke Države su 1963. godine bile u ratu sa Vijetnamom. Samo nekoliko dana nakon ubistva tadašnjeg predsednika Džona Kennedija, njegov zamenik predsednik Lindon Džonson je tražio od svog ministra odbrane Roberta Meknamare da odleti u Sajgon i obiđe ratne zone. Na povratku sa puta Meknamara je održao dve konferencije za štampu, na aerodromu Tan Son Nhut, u bazi Endrjuz. Oba puta je ponovio isti govor. Reкао je da je veoma ohrabren, zbog postignutog napretka, sve većih gubitaka Vijetkonga...

Osam godina kasnije listovi Njujork Tajms i Vašington Post su objavili tajna vojna dokumenta, u kojima se nalazila istina o onome što je Meknamara saznao i preneo predsedniku. U Vijetnamu su se odigrali nemili događaji, i sve ostalo je bilo u suprotnosti sa onim što je rekao na konferencijama za štampu (Kovač i Rozenstil 2006). Postavlja se pitanje šta bi se desilo da je istina otkrivena tada, a ne osam godina kasnije. Da li je stvarno bilo neophodno lagati javnost? Koliko je stvarno ovakva vrsta cenzure bila neophodna i može li se opravdati izrekom: „Uskraćivanje informacija radi višeg dobra?“. Odgovor je: ne. Javnost je morala da bude upoznata sa pravim stanjem rata u Vijetnamu. Jedno je uskraćivanje određenih informacija, a sasvim drugo je objavljivanje neistina u interesu vlade.

Zato je neophodno da novinari dobro procene da li bi trebalo da takve neistinite informacije budu objavljene. Ono čime su morali da se rukovode je istina, suštinski princip novinarstva i da samo slobodna štampa može

zaista da razotkriva neistine u vladi. Šta bi se desilo da su 1971. godine Njujork Tajms i Vašington Post podlegli pritiscima vlasti i suzdržali se od objavljivanja informacija? Javnost nikada ne bi otkrila istinu i ne zna se kakve bi se posledice javile u društvu.

2.2. Snouden ili novi pristup informacijama

Prvi amandman Američkog ustava glasi da Kongres neće donositi zakone koji bi ograničili pravo na slobodu govora ili štampe. Međutim, tu ne stoji šta se dešava kada kongres uprkos zakonu sprovodi mere protiv slobode štampe, kršeći ustav koji tu istu slobodu omogućava. Primer za to je afera Snouden.

Edvard Snouden je bivši američki obaveštajac, koji je radio kao savetnik za državnu bezbednosnu agenciju Sjedinjenih Američkih Država. On se našao u žiži svetske javnosti kada je juna 2013. godine preko lista Gardijan, a kasnije i Vašington Posta počeo da objavljuje tajna dokumenta NSA (Nacionalna Bezbednosna Agencija) i američke federalne policije FBI, koji imaju pristup serverima, a samim tim i podacima o korisnicima usluga firmi Google, Microsoft, Yahoo, Facebook i Apple. Otkriveno je i kako NSA prisluškuje mobilni telefon nemačke kancelarke Angele Merkel, zatim da pomoću specijalizovanih programa NSA može da špijunira privatne računare i ako nisu povezani sa internetom i da SAD koriste računarski kvantum za industrijsko špijuniranje Evropske unije. Tada se saznalo da vlasti SAD-a to rade u okviru špijunskog programa „Prizma“, uvedenog 2007. godine.

Edvard Snouden je u svetu postao simbol usamljenog borca protiv uspostavljanja totalne kontrole nad građanima. Vlada SAD-a ga je sa druge strane proglasila izdajnikom države, koji treba da odgovara pred sudom za odavanje američkih tajnih bezbednosnih podataka. Trenutno se nalazi u azilu u Rusiji (Dojče Vele 2014).

3. Cenzura u Srbiji

Cenzura štampe se u Srbiji javlja od svog nastanka. Dimitrije Davidović je bio pod strogom kontrolom vlade. „Ja sam Vam i pre kazao, i sad Vam opet kažem, ne stavljajte u Novine ni rječce dok Vam ja to dozvoljenje ne dam“. (Knez Miloš Obrenović Dimitriju Davidoviću, 14. 03. 1835; Bjelica 1995: 16).

Najveća cenzura se sprovodila tokom rata, kada je njena uloga bila dvostruka. Sa jedne strane štite se interesi države i čuvaju informacije od neprijatelja, a sa druge strane sprečava se panika i dodatni strah kod naroda. Tako je Vlada Republike Srbije donela Uredbu 9. oktobra 1998. godine povodom NATO (Severnoatlanski savez) bombardovanja Srbije. Uredbom su bili zabranjeni dnevni listovi „Danas“; „Dnevni telegraf“ i „Naša borba“. Pored toga, sva sredstva javnog informisanja imala su zabranu emitovanja ili objavljivanja informacija kojima se „deluje protiv naše zemlje, širi strah ili na bilo koji način negativno utiče na spremnost građana da očuvaju integritet svoje zemlje“ (Uredba 1998). Iako je Uredba trebalo da štiti javni interes, ona je bila direktno u suprotnosti sa Ustavom Srbije kojim se zabranjuje cenzura.

3.1. Cenzura i biltenizacija medija

Danas, sedamnaest godina kasnije, Srbija je od strane Slobodnih novinara (Free press) okarakterisana kao zemlja sa mekom cenzurom (Soft censorship), dok većina novinara u Srbiji misli da je pitanje slobode medija danas gore nego devedesetih (Knežević, Index on censorship 2014). Zoran Gavrilović, sociolog iz Biroa za društvena istraživanja (BIRODI) je izjavio da u Srbiji postoji cenzura i biltenzacija medija. Kao dokaz toj izjavi, pružio je rezultate monitoringa medija koji rade od 2012. godine. Kao jedan od primera naveo je ukidanje izuzetno gledane emisije „Utisak nedelje“. Da njeno ukidanje ukazuje na cenzuru svedoče i reči same autorke Olje Bečković.

Zatim, tu je i pitanje koliko su predstavljene društveno marginalne grupe i manjine u medijima. Kada strah ućutka novinare, nema slobode medija, jer je ućutkana sama demokratija (Mur 2009). Biltenizacija medija jednostavno znači da veliki broj medija ima samo funkciju prenošenja nećijih stavova, i to na naćin gde se drćavni funkcioneri i partijski lideri predstavljaju samo na pozitivan naćin. „To u praksi znaći da politićari deset minuta prićaju o svojim planovima, a novinari ih samo slućaju i ne prekidaju“ (Petrović, DW 2015).

Biltenizacija se jasno videla u emisiji novinarke Tv Pink-a Jovane Joksimović, u kojoj je novinarka samu sebe nazvala „skretnićarem“ svome gostu, premijeru Aleksandru Vućiću, nakon svojih bezuspešnih pokućaja da prekinе njegov polućasovni monolog. Joć jedan primer je gostovanje pomenute lićnosti u emisiji „Upitnik“ Olivere Jovićević, koja je zaboravila svoju ulogu novinara, pa je umesto da postavlja pitanja, strpljivo i poslućšno slućala premijerove govore, a najvaćznija pitanja znaćajna za javnost se nisu pojavila. Neki mediji su ovaj intervju sarkastićno nazvali „Kako je Vućić intervjuisao samoga sebe“. (Nikolić, Cenzolovka 2015).

4. Sloboda ćtampe u svetu

4.1. Cenzura u Severnoj Koreji

Kontrolisana ćtampa je odgovorna ćtampa, govorio je Sadam Husein. A takva ćtampa preovladava u Severnoj Koreji. Cenzura u Severnoj Koreji je ogranićena zakonom koji onemogućava slobodu govora i medija. Prema Nacionalnom bezbednosnom zakonu, Vlada moćže da ogranići ekspresiju ideja koje hvale ili podrćavaju aktivnosti ljudi pojedinaca ili grupe u protivdrćavnim radnjama. Internet u Severnoj Koreji ne postoji, osim zatvorene drćavne mreće, tako da veoma malo ljudi uopćšte zna ćta se

dešava u ostatku sveta. Vlada strogo kontroliše televizijske i radio programe, a ograničen pristup „pravom“ internetu ima jako mali broj ljudi. Severna Koreja je službeno prestala da bude komunistička država od 2009. godine, a nova državna ideologija, koja se stalno propagira, zove se „Juche“ i ona predstavlja samoodrživost, vojsku na prvom mestu. (Ismail 2011).

Postoji nekoliko Youtube kanala, koje cela zemlja gleda i oni su u potpunosti pod kontrolom vlade, a to su:

1. Stemma Koreas, najpopularniji severnokorejski kanal na jutjubu, pripada državnoj televiziji. Osnovan je 2010. godine, a pažnju celog sveta na sebe je privukao kada je emitovao prve fotografije Kima Džong Una iz detinjstva. Kanal beleži 15 miliona pregleda.
2. North Korea Today, pokrenut je 2007. godine. Uglavnom emituje televizijske priloge, putopisne reportaže i muzičke spotove, a zabeležio je više od 11 miliona pregleda.
3. Uriminzokkiri, pokrenut je 2010. godine i on je polu-zvaničan kanal korejskog sajta, koji postavlja priloge severnokorejske državne televizije, kao i Stemma Koreas, i beleži više od 9 miliona pregleda. (B92, Guardian 2015)

Na jedinom državnom kanalu u Severnoj Koreji program se sastoji od vesti, reportaža iz fabrika, crtanih filmova za decu domaće proizvodnje i dokumentarnih filmova o lideru Kim Džong Unu i njegovom ocu Kim Il Sungu.

4.2. Era slobode u Švedskoj

Što se tiče uopšte slobode štampe u svetu, istraživanja koje su sproveli „Novinari bez granica“ („Reporters without borders“) 2014. godine je pokazalo da dobru situaciju imaju Kanada, Finska, Norveška i ostale skandinavske zemlje, Poljska, Island, Nemačka, Austrija, Švaj-

carska, Češka, Holandija, Slovenija i dr. Teška situacija po pitanju slobodne štampe je u Kolumbiji, Venecueli, Rusiji, Indiji, Indoneziji, Egiptu, Etiopiji, Južnom Sudanu, Libiji, Turskoj, Iraku, Ukrajni i mnogim drugim zemljama. A veoma ozbiljna situacija, gde maltene uopšte i nema slobodne štampe je u Kini, Uzbekstanu, Iranu, Saudijskoj Arabiji, Severnoj Koreji, Sudanu, Siriji, Somaliji, Kubi (Lebuše i Ratovo 2014).

Kao zemlja sa najmanje cenzure u medijima navodi se Švedska. Švedska štiti slobodu govora i bila je pionir u zvaničnom ukidanju cenzure. Mali broj ograničenja ostaje na aktima poput dečije pornografije, govora mržnje i klevete. Bioskopski filmovi su predmet cenzure unapred, mada je tu u pitanju legalni proces, koji se sprovodi po potrebi. Švedska je 1766. godini bila prva zemlja, koja je uvela ustavni zakon u kojem je cenzura ukinuta i sloboda štampe zagarantovana. Zakon o slobodi štampe napisao je odbor skupština tokom „Ere slobode“ (engl. „Era of Freedom“; švedska reč *frihetstiden*). Zakon je bio prvi u svetu, i omogućio je da većina državnih dokumenata bude otvorena i dostupna za javnost. Taj princip od 1766. godine je još uvek važan deo Švedskog Ustava i svi akti o slobodi informisanja u svetu su potekli od njega, mada uglavnom u razblaženoj verziji od Švedskog „principa javne dostupnosti“ (Nord 2007).

Zaključak

Istraživanje je pokazalo da određeni vid cenzure mora da postoji u medijima. U slučaju rata, cenzurisane određene informacije, kao što je naša zemlja radila za vreme NATO bombardovanja je neophodna, jer je u interesu građana. Sasvim je logično da informacije koje se odnose na prethodni rat budu objavljene sada kada je opasnost prošla.

Objavljivanje potpunih neistina i neproverenih činjenica kao u slučaju rata u Vijetnamu, ni na koji način ne

može biti opravdano. Prema Rečima Tomasa Džefersona, funkcija štampe je da obezbedi onu kontrolu vlasti koju nijedna druga institucija ne može da pruži. Tu funkciju je jasno ispunio britanski list Gardijan, i američki Njujork Tajms i Vašington Post, kada su uprkos zabrane vlasti objavili dokumenta Edvarda Snoudena. Nijedna vlast ne može biti iznad zakona, nijedan zakon ne sme da ugrozi i uskrati ljudima slobodu govora i izražavanja. Međutim, kada to ipak počne da se dešava, onda to jasno pokazuje da nešto ozbiljno nije u redu u društvu.

Bilo kakvo uskraćivanje slobode govora i pokušaja uspostavljanja kontrole nad građanima treba oštro da se osuđuje i zakonski kažnjava. Niko ne treba da živi u medijskom mraku. Štampanje bez sumnje ima veliki uticaj na vladu, običaje i moral. Zbog toga mora da uloži sve napore da se stavi u službu slobode, istine i morala. Novinari moraju svakodnevno da balansiraju između slobode štampe i potrebe za cenzurom i to nikad potpunom. Delimična cenzura je uvek najbolje kompromisno rešenje kada nije moguće objaviti sve informacije, već samo one koje su potrebne građanima da budu slobodni i da učestvuju u upravljanju. Suština je u sledećem, da svaki novinar sprovodi delimičnu cenzuru, tako što svakodnevno uspostavlja ravnotežu između moralne odgovornosti kao građanina, sa jedne strane i profesionalne obaveze objavljivanja informacija sa druge strane.

LITERATURA

- Bjelica, M. i JEVTOVIĆ, Z. (2005) *Novinarstvo u teoriji i praksi*, Beograd, Antorijum
- B92, Guardian (2014) *Šta Severna Koreja gleda na jutjubu*, http://www.b92.net/zivot/vesti.php?yyyy=2014&mm=04&dd=30&nav_id=842611, posećeno 02. 05. 2015. 20:30h
- Dej, L. A. (2008) *Etika u medijima, primeri i kontraverze*, Beograd, Čigoja

- Dojče Vele (2014) *Sfera „Snouden“ već godinu dana „drma“ svijet: svi šokirani, sve postarom*, <http://www.vijesti.me/svijet/afere-snouden-vec-godinu-dana-drma-svijet-svi-sokirani-sve-po-starom-215714>, posećeno 30. 04. 2015. 13:35h
- ŽAKET, D. (2007) *Novinarska etika*, Beograd, Službeni glasnik
- ISMAIL (2011) *North Korea Frontiers of censorship*, http://en.rsrf.org/IMG/pdf/rsf_north-korea_2011.pdf, posećeno 02. 05. 2015. 20:05h
- KNEŽEVIĆ, M. (2014); „*Is press censorship in Serbia „worse than 1990s?*“, <https://www.indexoncensorship.org/2014/09/serbia-vucic-press-media-freedom-soft-censorship/>, posećeno 02. 05. 2015. 18h
- KOVAČ, B. i ROZENSTIL, T. (2006) *Elementi novinarstva*, Podgorica, Cid
- KORNI, D. (1999) *Etika informisanja*, Beograd, Clio
- LEBUŠE P. A. i RATOVO D. (2014), *World press freedom index*, https://rsf.org/index2014/data/index2014_en.pdf, posećeno 02. 05. 2015. 20:42h
- MEKI, Dž. (2004) *Etika*, Beograd, Plato
- MIL, Dž. S. (1988) *O slobodi*, Beograd, Filip Višnjić
- NIKOLIĆ Z. (2015), *Kako je Vučić intervjuisao samoga sebe*, <http://www.cenzolovka.rs/misljenja/kako-je-vucic-intervjuisao-samoga-sebe/>, posećeno 02. 04. 2015. 19:10h
- NIKOLIĆ, D. (2010) *Medijsko pravo*, Beograd, Službeni glasnik
- NORD LARS W. (2007), *Investigative journalism in Sweden*, <http://jou.sagepub.com/content/8/5/517.extract#>, posećeno 02. 05. 2015. 21. 14h
- PETROVIĆ I. (2015), *Ključ za razumevanje cenzure u Srbiji*, <http://www.dw.de/klju%C4%8D-za-razumevanje-cenzure-u-srbiji/a-18275895>, posećeno 02. 05. 2015. 18:50h
- TADIĆ, D. (2005), *Propaganda*, Beograd, Spektrum books
- TJUROU, Dž. (2012) *Mediji danas*, Beograd, Clio

Katarina Petrović

MEDIA CENSORSHIP

Abstract. The primary purpose of journalism is to provide citizens the information they need to be free and to participate in the management. The media play the role of a “watch dog” to monitor not only the government but all-powerful institutions in society. However, it happens that someone is abusing his position and conducting censorship in the media. That is the situation in North Korea, where the media are completely under the control of the state. However, even in democratic states, such as America, there are examples of censorship. Theoreticians consider that partial censorship is the best compromise, because it is never necessary to publish all the information, but only those that are necessary for citizens to be free and to participate in the management.

Keywords: *media, censorship, Serbia, Snowden, Era of Freedom*



GERMAN DYAS STIES; MORE WASHSHIPS BEING WIPED OUT
King of Aqueducts' death...
HOPE WASHSHIPS JOIN THE REDS
First Washington in Red...
THE DEPARTMENT'S ANNOUNCEMENT SIMPLY...
The announcement has been signed...
The announcement was made verbally...
The announcement has been signed...
The announcement was made verbally...
The announcement has been signed...
The announcement was made verbally...



Алексий Горгиев, Метрополитен